

עא 001533/01	בבית משפט המחוזי בתל אביב-יפו	
10/09/2003	כב' השופט יהושע גרוס סגן נשיא - אב"ד	בפני:
	כב' השופטת אסתר קובו	
	כב' השופטת מיכל רובינשטיין	

בעניין: 1. סירי חנה
2. סירי יצחק

ע"י ב"כ עוה"ד עו"ד רוטקופף אושרית המערערים

נ ג ד

קאן סוכנות לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד עו"ד מי-זהב אוריאל המשיבה

ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בתל-אביב, לפיו נדחתה תביעת המערערים והם חוייבו בתשלום הוצאות המשיבה ושכ"ט עו"ד.

פסק דין

1. ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בתל-אביב (כב' השופט צבי כספי), בת.א. 18426/99, מיום 1.2.01, לפיו נדחתה תביעת המערערים והם חוייבו בתשלום הוצאות המשיבה ושכ"ט עו"ד בסך כולל של 20,000 ₪.

2. המערערים היו בעליה של מכונית טויוטה ג'י.אל.אי סדן (להלן: "המכונית"), אשר בוטחה בביטוח מקיף בחברת הביטוח "ציון חברה לביטוח בע"מ" (להלן: "ציון"), באמצעות סוכנות הביטוח "קאן סוכנות לביטוח בע"מ", המשיבה בתיק זה (להלן: "המשיבה"). תוקף הפוליסה היה למשך שנה מיום 6.2.97 ועד ליום 31.1.98.

המערערים לא ביקשו מציון או מהמשיבה את חידוש הפוליסה, וציון לא חידשה את הפוליסה עובר לתום תוקפה, ואף כתבה מכתב למשיבה והודיעה לה על כך שאין בכוונתה לחדש את תוקף הפוליסה הנ"ל.

ביום 1.2.98, יום לאחר תום תוקפה של הפוליסה, נגנבה המכוננית.

המערערים פנו לבית משפט השלום בת"א בתביעה לפיצויים מציון ומהמשיבה בגובה שווי המכוננית שנגנבה.

ציון נמחקה מהתביעה כך שהדיון התנהל במישור היחסים שבין המערערים לבין המשיבה, קרי: סוכנות הביטוח.

תביעת המערערים נדחתה.

3. בבית משפט השלום לא חלקו הצדדים על כך שפוליסת הביטוח לא בוטלה והיתה בתוקף עד ליום 31.1.98; כמו כן לא חלקו הצדדים על כך שציון הודיעה במכתב למשיבה כי אין בכוונתה לחדש את פוליסת הביטוח של המערערים. כן לא חלקו הצדדים על כך שהמשיבה לא שלחה למערערים כל הודעה בכתב המיידעת אותם כי פוליסת הביטוח לא תחודש וכי עליהם לדאוג לבטח את הרכב בחב' אחרת. לפיכך טענו המערערים, כי המשיבה לא עמדה בחובות המוטלים עליה כסוכנות ביטוח סבירה, התרשלה בכך שלא הודיעה להם בכתב על אי חידוש הפוליסה, ובשל כך עליה לפצות אותם בסכום השווה לשווי מכוניתם שנגנבה.

בפסק דינו קבע בית משפט השלום כי דין התביעה להידחות מן הטעם שהמערערים ידעו כי פוליסת הביטוח היתה בסכנת ביטול וזאת, בשל אי תשלום הפרמיות עבורה. כיוון שכך, לא יכלו המערערים לצפות שהפוליסה תחודש. עוד קבע בית משפט השלום כי בנסיבות אלו לא חלה על המשיבה כל חובה להודיע למערערים על דבר אי חידוש הפוליסה ו/או כל חובה אחרת הנדרשת מהם אותה לא מילאו.

דמות המפתח בפרשה, כך קבע בימ"ש השלום, היה בנם של המערערים, עופר, אשר הועסק על-ידי המשיבה באותה תקופה. בית המשפט קבע כי עופר שימש צינור מקשר בין המערערים למשיבה והוא זה אשר מסר לאביו את הפוליסות וכן היה זה הוא שמסר לאביו על ההתראה בדבר קיומו של חוב בגין הפוליסה.

למרות שבית המשפט לא הכיר בעופר כשלוחם של המערערים, לא התעלם ממעמדו של עופר כבנם של המערערים אשר ביצע עבורם שליחות כשליח, ועל כן, בנסיבות בהן היתה הפוליסה בסכנת ביטול, דבר אשר הובא לידיעת המערערים על ידי עופר כאמור, לא היו יכולים עופר והמערערים לצפות שהפוליסה תחודש כל עוד לא ננקטו על ידם אותן פעולות אשר היה עליהם לבצע בכדי לבטל את סכנת הביטול של הפוליסה. לכן, משלא ננקטו פעולות אלו על-ידי המערערים, לא חלה על המשיבה כל חובה להודיע למערערים על אי חידוש הפוליסה, ומכאן דחיית התביעה.

4. עניינו של הערעור שבפנינו הוא, מהי החובה החלה על סוכן - סוכנות הביטוח - המשיבה בנסיבות המקרה שבפנינו. קרי, האם היה על המשיבה להודיע למערערים על כוונתה שלא לחדש את פוליסת הביטוח, אם לאו, והאם אי משלוח הודעה למערערים על ידי המשיבה מהווה מעשה רשלני, שבגינו עליה לפצות את המערערים בגין הנזק שנגרם להם.

המערערים טענו כי סברו שהפוליסה תחודש באופן אוטומטי ועל כן, המשיבה התרשלה בתפקידה באשר לא התריעה שאין בדעתה לחדש את הפוליסה.

דעתנו היא כי יש לדחות את הערעור הן מטעמיו של בית משפט השלום והן מטעמים אחרים שנפרטם בהמשך;

סעיף 9 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, קובע הוראות בדבר "תקופת הביטוח". הסעיף קובע כי באין הסכם אחר, מתחילה תקופת הביטוח עם כריתת החוזה ומסתיימת בחצות הלילה, שבסוף יום האחרון.

עוד קובע הסעיף כי פוליסת הביטוח תתחדש באופן אוטומטי אך ורק במקרה שהדבר הותנה במפורש בפוליסת הביטוח. ובמקרה שבפנינו, אין מחלוקת כי תנאי כזה לא היה קיים בפוליסת הביטוח. אי לכך, במקרה שאין תנאי כאמור, חל סעיף 9(ב) לחוק האמור הקובע כדלקמן:

"הוסכם על תקופת ביטוח והציע המבוטח למבטח בכתב, לא יאוחר מ- 30 ימים לפני תום התקופה, להאריך את הביטוח לתקופה שנקב בהצעתו, רואים את המבטח כמסכים להארכה אם לא הודיע למבוטח בכתב, תוך 15 ימים ממסירת ההצעה, על סירובו".

אין חולק כי המערערים לא פנו ולא הודיעו, לא בכתב ולא בעל פה למבטח ו/או למשיבה בבקשה להאריך את תוקף הביטוח. יתרה מזאת, למערערים היו גם פוליסות נוספות אצל חברת הביטוח באותה תקופה באמצעות המשיבה, ומנהל המשיבה הצהיר כי מעולם לא חודשה אף אחת מן הפוליסות שלהם באופן אוטומטי, וחלקן אף בוטל ולא חודש עקב אי עמידה בתשלומי דמי הביטוח. מכאן, כי לא חלה כל חובה חקוקה על המשיבה להודיע למערערים על אי חידוש הפוליסה ולא נוכל גם לקבוע חובה שכזו בנסיבות העניין. כאמור, גם לא היתה הסכמה ולא הותנה בפוליסה על חידוש אוטומטי של הפוליסה ורק הסכמה שכזו יכולה היתה להכשיר את טענות המערערים כלפי המשיבה כאילו התרשלה וחייבת היא בגין אי חידוש הפוליסה.

ממימצאיו של בית משפט קמא עלה כי עופר, בנם של המערערים, אשר עבד אצל המשיבה באותה תקופה, יידע את המערערים על קיומו של חוב בגין אי תשלום פרמיות וכי הוא אמר לאביו, המערער, שיסדר את העניין, אחרת הפוליסה תתבטל. אולם גם אם לא נזדקק למסקנה המשפטית אליה הגיע בימ"ש קמא כי עופר שימש כשלוחם של המערערים, הרי די לנו בקביעה המשפטית העומדת בבסיס הוראות חוק חוזה הביטוח, כאמור לעיל.

כדי לקבוע שהמשיבה פעלה ברשלנות באי מתן הודעה למערערים בדבר אי חידוש הפוליסה, עלינו לקבוע בראש ובראשונה כי חלה חובה לעשות כן.

וכפי שקבע כבוד הנשיא ברק:

"בקביעת האחריות האזרחית בעולת הרשלנות שבניקין מתעוררות שלוש שאלות. האחת, האם המזיק חב חובת זהירות לניזוק? תשובה לשאלה זו מצויה במבחן הצפיות (סעיף 36 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]). מבחן זה כולל בחובו שני היבטים. "ההיבט הראשון, הוא ההיבט העקרוני, ובו ניתנת תשובה לשאלה, אם ביחס לסיכון מסויים קיימת חובת זהירות. ההיבט השני, הוא ההיבט הספציפי, ובו ניתנת תשובה לשאלה, אם ביחס לניזוק פלוני, בנסיבותיו של אירוע אלמוני, קיימת חובת זהירות" (ע"פ [186/80], בעמ' 775). ההיבט הראשון, עניינו בקיומה או בהעדרה של "חובת זהירות מושגית" (NOTIONAL DUTY), ואילו ההיבט השני, עניינו בקיומה או בהעדרה של "חובת הזהירות הקונקרטית" (DUTY IN FACT).

(ע"א 145/80 שלמה ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, לז' 113)

חובה, כאמור, לא מצאנו. לא בדין ולא בנוהג ועל כן, גם אם הנסיבות אינן מן הנוחות מבחינה אישית וכלכלית, שכן מדובר בגניבה שבוצעה באיחור של יום אחד לאחר שפקע תוקף הפוליסה, וברכב השייך לנכה, לא נוכל להתעלם מן המצב המשפטי, אשר אינו מחייב את המשיבה - קרי סוכנות הביטוח ואת חברת הביטוח בנסיבות אלו לשלוח הודעה למערערים. נהפוך הוא, על המבוטח להודיע לחברת הביטוח על רצונו להמשיך ביחסי מבוטח ומבטח ולהאריך את תוקפה של הפוליסה, דבר שלא נעשה במקרה זה. נוכל רק להעיר כי, כל הנורות האדומות הודלקו והיו צריכות לשמש אותות אזהרה לעיני המערערים, הן ידיעתם בגין החובות הקיימים באשר לפוליסה, והן בפגם שנפל בהוראת הקבע ששימשה יסוד לתשלום, ולמרות כל האמור, לא נקטו המערערים בכל הצעדים הנדרשים והפעולות אשר היו צריכות במקרה זה לחול עליהם.

במאמר מוסגר נוסף כי יתכן ומן הראוי לשקול את שינוי החוק בסוגיה זו, כך שגם במקרה בו לא תיקבע הוראה לגבי חידוש אוטומטי של הפוליסה, תהא חברת הביטוח או סוכן הביטוח למסור על כך הודעה למבוטח בזמן סביר למען ידע כיצד לכלכל את ענייניו, שכן הניסיון מלמדנו שלא תמיד ער המבוטח למועד תום תוקפה של הפוליסה שברשותו.

אשר על כן ולאור האמור לעיל, החלטנו לדחות את הערעור ולחייב את המערערים בהוצאות וכן בשכ"ט עו"ד בסך של 20,000 ₪ + מע"מ צמוד מהיום.

הערבון שהופקד יועבר למשיבה על חשבון ההוצאות האמורות.

ניתן היום 10.09.2003 בהעדר.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לבאי כוח הצדדים.

יהושע גרוס, שופט	אסתר קובו, שופטת	מיכל שופטת	רובינשטיין,
סגן נשיא			

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח